

продемонструвала наявність достатнього ресурсу міцності та стійкості, для подолання цих проблем.

Література:

1. Шаповал В. Д. Роль адвокатури у здійсненні конституційного права громадян на правничу допомогу. *Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 22–23 квітня 2016 р. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2016. 236 с.

2. Arakelyan M. R. (2011). *Instytut advokatury u pravozakhysniy diyal'nosti suchasnoyi Ukrayinskoyi derzhavy. Aktualni problemy derzhavy i prava* [The Institute of Advocacy in Human Rights Protection Activities of the Modern Ukrainian State. Actual problems of the state and law]. *Vypusk 3*. P. 21–27 [in Ukrainian].

3. Війна у цифрах: як за останній рік змінилися Україна та українці. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cv28871qdv8o> (дата звернення 19.11.2024).

4. A. Maslow, *Motivation and personality* (Harper & Row Publishers, 1970) С. 369.

5. Іваницький С. О. Українська адвокатура в умовах війни: національний та зарубіжний контекст. *Вісник кримінального судочинства*. 2022. № 3–4. С. 73–86.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-111>

РЕЦЕПЦІЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТЬ

Юрков Едуард Олегович

суддя

Дніпропетровський окружний адміністративний суд

м. Дніпро, Україна

Потреба у вдосконаленні правових систем є перманентною та пояснюється динамікою розвитку суспільно-політичного, державного, соціального життя, рівнем економічного добробуту та захищеністю національної безпеки. Запропоновані до порівняння категорії (рецепції та імплементації) є інструментами покращення, змін внутрішніх правових систем, проте кожна з них має свої особливості та специфічні ознаки.

Зокрема, рецепцію розглядають як позначення процесу переходу норм права більш розвиненої правової системи однієї держави до правових систем інших держав [1, с. 74]; як складову частину загального процесу відродження чи вілізацій (культур), що існували раніше, сприйняття духу й головних засад та основних положень тією чи іншою цивілізацією на певному етапі [2]; як текстуальне повторення нормотворчим органом держави змісту міжнародно-правової норми в статті нормативно-правового акта [3, с. 10] тощо.

Зазначені підходи по-різному тлумачать зміст поняття рецепції, оскільки відображають його як загальну ідею, процес запозичення концептуальних знань та результатів розвитку правових систем; як природний процес переходу норм в порядку історичного наслідування або ж як фактичне перенесення окремих правових норм, які діяли раніше, в сучасну систему права конкретного суб'єкта.

Зміст поняття імплементації науковці тлумачать як процес перенесення актів законодавства, включаючи створення порядку та процедур їхнього впровадження, що характеризує імплементацію у вузькому розумінні, а також тлумачення, практика застосування, забезпечення дотримання та виконання норм права органами державної влади, що вважається тлумаченням імплементації у широкому розумінні [4, с. 339].

Деякі дослідники, на противагу вищезазначеному деталізованому підходу, критично ставляться до використання терміну «імплементація» у вітчизняній правовій системі та вважають, що правильніше використовувати із цією метою поняття «реалізація норм міжнародного права» [5, с. 430].

Варто також зазначити позицію Сьоха К. Я. та Гультай М. М., які імплементацію розглядають як загальне поняття по відношенню до рецепції, визначаючи останню видом імплементації на рівні з інкорпорацією, трансформацією, відсилкою правовий норм [6, с. 84]. При цьому автори зазначають, що рецепція – це текстуальне повторення нормотворчим органом держави змісту міжнародно-правової норми в статті нормативно-правового акту [7, с. 23].

Вищезазначений підхід не дає точної відповіді на питання, які концептуальні ознаки даних двох процесів/явищ, що дають можливість їх розрізняти.

Вважаємо, що питання співвідношення рецепції та імплементації продовжує залишатись актуальним у контексті формування нового правового порядку України на сучасному етапі її зовнішньополітичного, державницького розвитку. Варто також додати, що обидві категорії мають безпосередній вплив на формування правової основи здійснення адміністративного судочинства, оскільки низка

процесуальних норм залежать від рівня міжнародного або ж європейського нормативно-правового регулювання, відповідати якому повинна правова система України.

Література:

1. Гринько С. Д. Поняття та ознаки рецепції римського приватного права. *Часопис цивілістики*. Вип. 12. С. 74–78.
2. Харитонов Є. О. Рецепція римського приватного права: (Теоретичні та історико-правові аспекти) : дис... д-ра юрид. наук. 12.00.01. Юридичний ін-т Одеського держ. ун-ту ім. І. І. Мечникова. Одеса, 1997. 473 с.
3. Гомонай В. В. Рецепція права в умовах євроінтеграційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Право*. 2012. Вип. 18. С. 9–12.
4. Пархоменко Н. М. Гармонізація законодавства України з європейським та міжнародним правом: методи, етапи, види. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 338–342.
5. Буткевич В. Г., Мищик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право. Основи теорії : підручник / за ред. В. Г. Буткевича. Київ : Либідь, 2002. 608 с.
6. Сьох К. Я., Гультай М. М. Імплементція нормативно-правових актів Європейського Союзу у національне законодавство України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 82–84. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/18>
7. Шпакович О. Особливості способів імплементації міжнародно-правових норм. *Наукова бібліотека. Право. Віче*. 2010. № 17. С. 23–25.